

Звіт

за результатами громадського обговорення проєкту

Національної стратегії розвитку інклюзивного навчання на 2023-2030 роки

1. Найменування органу виконавчої влади, який проводив обговорення

Міністерство освіти і науки України.

2. Зміст питання або назва проєкту акта, що виносилися на обговорення

Проєкт Національної стратегії розвитку інклюзивного навчання на 2023-2030 роки розроблено в рамках виконання Плану заходів на 2023—2024 роки з реалізації Національної стратегії із створення безбар'єрного простору в Україні на період до 2030 року, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 25 квітня 2023 р. № 372-р.

Проєкт акта розроблено з метою запровадження єдиної системи та механізмів ефективної державної політики для здобуття якісної освіти кожною особою відповідно до її потреб, удосконалення існуючої моделі інклюзивного навчання та врахування потреб широкого кола осіб, зокрема осіб з особливими освітніми потребами, внутрішньо переміщених осіб, осіб, які належать до вразливих категорій населення, осіб, з числа внутрішньо переміщених; біженців; представників національних меншин; обдарованих осіб тощо.

Громадське обговорення проводилося у формі електронних консультацій. Матеріали до проєкту акта було розміщено в розділі «Громадське обговорення» офіційного вебсайту Міністерства освіти і науки України (www.mon.gov.ua) з 13.06.2023.

Зауваження та пропозиції до проєкту були надіслані на електронну скриньку (koretska@mon.gov.ua) та розглядалися до 27.06.2023.

3. Інформація про осіб, що взяли участь в обговоренні проєкту

У ході обговорення проєкту акта було отримано зауваження та пропозиції від: кафедри спеціальної та інклюзивної освіти Київського університету імені Бориса Грінченка, НДУ Павла Сушка, Навчально-реабілітаційного закладу вищої освіти «Кам'янець-Подільський державний інститут», Навчально-методичного центру професійно-технічної освіти у Закарпатській області, завідувача ресурсного центру підтримки інклюзивної освіти Закарпатського ІІПО Воротинцевої Олени, інших громадян.

4. Інформація про пропозиції, що надійшли до Міністерства освіти і науки України за результатами обговорення проєкту акта

За результатами громадського обговорення проєкту акта на вебсайті Міністерства освіти і науки України надійшло понад 25 пропозицій, які стосувалися уточнення та/або доповнення деяких позицій проєкту Стратегії.

5. Інформація про рішення, ухвалені за результатами обговорення:

Під час доопрацювання проєкту враховано (частково враховано) або відхилено такі пропозиції.

Пропозиція НДУ Сушка П. М. змінити назву Стратегії на «Національна стратегія навчання дітей з особливими освітніми потребами на 2023- 2030 роки» не врахована, оскільки Стратегія, розроблена на виконання Плану заходів на 2023—2024 роки з реалізації Національної стратегії із створення безбар'єрного простору в Україні на період до 2030 року, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 25 квітня 2023 р. № 372-р, в якому п. 116.2) визначено завдання затвердження Національної стратегії розвитку інклюзивної освіти на період 2023-2030 років.

Водночас розвиток інклюзивного навчання не виключає існування системи спеціальної освіти, як альтернативи для осіб з особливими освітніми потребами, існування спеціальних закладів освіти передбачено Законом України «Про повну загальну середню освіту». Міністерство постійно працює над удосконаленням нормативно-правової бази щодо діяльності спеціальних закладів. Розробленою Стратегією також передбачені завдання щодо удосконалення нормативно-правової бази спеціальної освіти.

Пропозиція щодо зміни назви Стратегічної цілі 2 Стратегії також не врахована, оскільки існуюча редакція передбачає отримання якісних освітніх послуг відповідно до індивідуальних потреб, що не виключає можливість отримувати такі послуги у спеціальному закладі освіти.

Запропоновано також внести до заходів перевірку якості інклюзивного навчання не рідше 1 рази на 3 роки, а за скаргою – негайно, не зважаючи на строки. Водночас завдання щодо удосконалення системи моніторингу розвитку інклюзивної освіти передбачено Стратегією.

Показник результативності: «відсоток дітей з інвалідністю, які навчаються інклюзивно, навчаються у закладах спеціальної освіти, навчаються у ЗЗСО без організації інклюзивного навчання» враховано частково.

За рекомендацією Кам'янець-Подільського державного інституту до операційної цілі 3.5 додано завдання щодо удосконалення механізму працевлаштування випускників з особливими потребами відповідно до індивідуальних показників.

Враховано пропозиції Навчально-методичного центру професійно-технічної освіти у Закарпатській області:

До показників результативності операційної цілі 2.3 додано такий показник: «кількість асистентів викладача та асистентів майстра виробничого навчання у закладах професійної (професійно-технічної) освіти».

До показників результативності операційної цілі 2.4 додано показник «відсоток закладів професійної (професійно-технічної) освіти, їх освітніх і навчальних програм, зокрема, програм професійно-технічного-навчання, перепідготовки та підвищення кваліфікації, доступних для осіб з інвалідністю (за регіоном)».

Показник результативності операційної цілі 2.4 «кількість закладів загальної середньої освіти, що забезпечують підвезення учнів з особливими освітніми потребами, в тому числі з інвалідністю, до закладу та у зворотньому напрямку» доповнено словами «професійно-технічної освіти».

Завдання «розробити та внести зміни до законодавства щодо оплати праці та підвищення кваліфікації асистента вчителя, асистента вихователя та асистента вихователя групи подовженого дня відповідно до кваліфікації та фахової компетентності педагогічних працівників» операційної цілі 2.6 доповнено словами «асистента викладача, асистента майстра виробничого навчання».

Розділ I Загальні положення відредаговано відповідно до пропозицій кафедри спеціальної та інклюзивної освіти факультету психології, соціальної роботи та спеціальної освіти Київського університету імені Бориса Грінченка: четвертий абзац зазначеного розділу доповнено текстом: «прагнучи при цьому до повного розвитку людського потенціалу, розвитку особистості, талантів і творчості осіб з інвалідністю, а також їхніх розумових і фізичних здібностей у найповнішому обсязі».

Відредаговано формулювання ключової проблеми в) відповідно до пропозицій та викладено у редакції: «неповне сприйняття українським суспільством різноманітності».

Чинники виникнення проблем розділу I доповнено наступним змістом: «відсутність цілісної системи надання освітніх послуг від системи раннього втручання до професійної або вищої освіти осіб з особливими освітніми потребами, у тому числі з інвалідністю, та алгоритмів поетапного переходу осіб з ООП на нові ланки освітнього процесу у форматі командної співпраці (система раннього втручання – дошкілля – початкова школа – базова середня освіта – профільна освіта/професійна освіта – вища освіта); та відредаговано: «недостатній кадровий потенціал для реалізації інклюзивного навчання, незадовільний рівень фахової підготовки та перепідготовки педагогічних працівників».

Чинник «недостатня практична фахова підтримка вчителів з боку фахівців інклюзивно-ресурсних центрів та спеціальних педагогів в умовах інклюзивного

навчання» викладено у такій редакції: «недостатня практична фахова підтримка вчителів, практичних психологів, вчителів-дефектологів, вчителів-логопедів в умовах інклюзивного навчання з боку фахівців інклюзивно-ресурсних центрів».

Чинник «недостатні зусилля значної частини органів місцевого самоврядування щодо облаштування інклюзивної інфраструктури» доповнено та викладено у такій редакції: «недостатні зусилля значної частини органів місцевого самоврядування щодо облаштування інклюзивної інфраструктури та брак поінформованості щодо концепції інклюзивної освіти та її переваг».

Формулювання мети Стратегії викладено у такій редакції: «Мета: забезпечення доступу до якісної освіти кожній особі з урахуванням індивідуальних потреб та можливостей, із створенням умов для розвитку її потенціалу».

Стратегічну ціль 1 викладено у такій редакції: «Кожна особа отримує гарантовані державою освітні послуги, спрямовані на розкриття її потенціалу, максимальний розвиток та соціалізацію, з урахуванням її індивідуальних можливостей та потреб».

Перший показник операційної цілі 2.3 доповнено і викладено у наступній редакції: «кількість здобувачів освіти з особливими освітніми потребами, в тому числі з інвалідністю, які отримали додаткові послуги під час освіти (за статтю, типом місцевості (сільська/міська), за рівнем освітніх труднощів)».

Етап реалізації Стратегії доповнено таким завданням: «впровадження системи раннього втручання».

Враховано пропозиції завідувача ресурсного центру підтримки інклюзивної освіти Закарпатського ІІПО Воротинцевої Олени:

Показники результативності операційної цілі 2.3 доповнено та викладено у такій редакції: «кількість закладів загальної середньої та дошкільної освіти, до штатних розписів яких введено посаду вчителя-дефектолога».

Показники результативності операційної цілі 2.4 доповнено наступним показником: «відсоток закладів загальної середньої та дошкільної освіти, які мають ресурсні кімнати».

Завдання перше операційної цілі 2.5 доповнено та викладено у такій редакції: «забезпечити взаємодію методистів ресурсних центрів підтримки інклюзивної освіти, педагогічних працівників інклюзивно-ресурсних центрів із закладами освіти щодо організації інклюзивного навчання».

Показники результативності операційної цілі 2.6 доповнено наступним показником: «відсоток здобувачів освіти з особливими освітніми потребами, в тому числі з інвалідністю, для яких придбано спеціальні засоби корекції психофізичного розвитку, за рівнями підтримки під час інклюзивного навчання за кошти субвенції з державного бюджету на підтримку осіб з особливими освітніми потребами».

Завдання операційної цілі 2.6 доповнено завданням такого змісту: «розробити та внести зміни до законодавства щодо оплати праці педагогічних працівників ресурсних центрів підтримки інклюзивної освіти».

Показники результативності операційної цілі 3.3 доповнено та викладено у редакції: «відсоток педагогічних працівників, які підвищили свій рівень кваліфікації з питань організації інклюзивного навчання та надання освітніх послуг здобувачам освіти з особливими освітніми потребами».

Не враховано також інші окремі пропозиції та зауваження до проєкту, що вони не змінюють його зміст або не належать до предмета правового регулювання проєкту акта.

Частину пропозицій буде враховано під час підготовки Плану заходів з реалізації Стратегії.